

матеріал у зручнішому наочному вигляді для користувача;

2) мультимедійних презентацій, що дають можливість систематизувати і структурувати знання викладача із запропонованої теми, а також коротко та доступно викладати їх для студентів;

3) якісно нового кафедрального сайту, що дає можливість студенту переглядати відеофайли, набори тематичного ілюстраційного матеріалу, мультимедійні лекції.

Названі вище заходи слід розглядати як елементи дистанційного навчання, що дозволяють підвищувати якість продукту педагогічного процесу, з чого випливає необхідність модернізації підготовки викладачів вищої школи.

Список використаної літератури

1. Абдалова О. И. Использование технологий электронного обучения в учебном процессе / О. И. Абдалова, О. Ю. Исакова // Дистанционное и виртуальное обучение. – 2014. – № 12. – С. 50–55.
2. Доронина Н. Н. Организация учебного процесса в вузе с использованием активных методов обучения : методы обучения студ. в вузе / Н. Н. Доронина // Социология образования. – 2011. – № 3. – С. 31–38.
3. Інноваційні педагогічні технології: теорія та практика використання у вищій школі: монографія / [І. І. Доброскок, В. П. Коцур, С. О. Нікітчина та ін.] // Переяслав-Хмельницьк. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України. – Переяслав-Хмельницьк. : Вид-во С. В. Карпук, 2008. – 284 с.

УПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ОРГАНІЗАЦІЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ЩОДО ЗДОБУТТЯ ЗНАТЬ ІЗ КУРСУ ВНУТРІШНІХ ХВОРОБ

Расін М.С., Борзих О.А., Дігтяр Н.І., Герасименко Н.Д., Мормоль І.А., Селіхова Л. Г., Кайдашев І.П.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Розглядаються особливості організації самостійної роботи студентів на кафедрі внутрішньої медицини № 3 з фізизіатрією з урахуванням сучасних вимог і умов навчання. У ролі ефективного методу контролю якості самостійної аудиторної та позааудиторної роботи пропонується впровадження дистанційного навчання і контролю знань студентів.

Ключові слова: педагогічні технології, самостійна робота студентів, навчальний процес, дистанційне навчання.

Видатні філософи і педагоги стверджують, що процес здобуття нових знань можливий тільки шляхом самостійної роботи. У наш час, коли інформація стала загальнодоступною, педагогу достатньо тільки найкраще організувати і здійснювати постійний контроль за навчальним процесом. Організація самостійної роботи студентів (СРС), як аудиторної, так і поза аудиторної, залишається однією з найгостріших проблем у сучасній вищій медичній освіті [1; 2].

Протягом останніх 5-7 років на кафедрі внутрішньої медицини послідовно впроваджувалися новітні педагогічні технології - передусім інноваційна технологія програмованого контролю за позааудиторною СРС. Для виконання цих завдань кафедра внутрішньої медицини останніми роками впровадила низку нових педагогічних технологій, серед яких добре опрацьована «Система програмованої контрольованої СРС». До неї ввійшли: 1) створення нової програми навчання на основі ОКХ і ОПП; 2) видання підручників нової генерації з пропедевтики внутрішніх хвороб, що наявні на кафедрі як у друкованому, так і в електронному вигляді; 3) видання серії навчальних посібників для самостійної позааудиторної роботи. Сутність цієї технології полягає в тому, що студент до початку занять отримує програму дій у вигляді спеціального посібника, який ми називаємо «силабусом». Він містить завдання різних ступенів складності до кожної теми модуля. Студенти мусять під час самопідготовки письмово відповісти на запитання і таким чином продемонструвати свою готовність до практичної частини занять. Уведення в навчальну практику таких посібників розв'язує низку проблем щодо нестачі часу у викладача на практичних заняттях для контролю вхідного рівня знань і забезпечує об'єктивну їх оцінку, що є передумовою дієздатності рейтингового методу оцінки як складової модульно-рейтингової системи навчання.

Одним із важливих резервів розвитку СРС є впровадження дистанційного навчання [3; 4]. Для цього створена web- сторінка кафедри, на якій розміщені електронні версії підручників і навчальних посібників, тексти лекцій та екзаменаційні тести для тренування і підготовки до складання перевідного і практично-орієнтованого іспитів. На практичних заняттях створені умови для максимального засвоєння практичних навичок. Для цього за участі студентів створені комплекти фармакологічних препаратів і муляжі для надання допомоги. Але цей процес, за порадженням професора І.П. Кайдашева, треба розвивати далі. Можна впровадити дистанційну комп'ютерну програму відпрацювання практичних занять і лекцій шляхом тестового контролю, коли студент вирішує тести з поясненнями доти, доки не буде набрана достатня кількість балів. Але не тільки цей моніторинг здатний покращити якість навчання. За всіма канонами педагогіки, самостійна робота має бути як у кількісному, так і в якісному плані основним видом діяльності студента [1; 3]. На аудиторну СРС директивними документами передбачено 25%-30% навчального часу.

Сучасні етичні та деонтологічні вимоги не дозволяють студентам багато часу проводити «біля ліжка хворого», що було характерним для вітчизняної вищої медичної освіти. Натомість у світовій практиці пріоритетним було розв'язання проблемних ситуацій. У той же час відомі цікаві статистичні дані стосовно засвоєння знань за різних форм навчання: лекційне – 5%, пояснення викладача на практичних заняттях – 15%, самостійна робота з підручником – 30%, розв'язання проблемних ситуацій – 90%.

Одним із можливих розв'язань проблеми організації СРС на практичних заняттях може бути перехід до ви-

кладання за проблемно-орієнтованим принципом навчання (ПОН). Ця педагогічна стратегія передбачає вивчення матеріалу у вигляді розв'язання проблемних ситуаційних задач невеликим колективом студентів у групі методом дискусії, яку скеровує викладач. Студенти беруть на себе велику відповідальність за власне навчання. Роль викладача може зводитися до функції експерта з проблеми, що обговорюється, чи керівника з користування інформаційними джерелами і консультанта у виконанні групового завдання. Таким чином, у ПОН роль викладача полягає в заохоченні до активного обговорення проблеми. Така форма спілкування дозволяє успішніше обговорювати всі питання, осягати їхню суть, і що ще важливіше, залишає глибший слід у пам'яті, ніж «озвучування» власної думки викладача. Матеріальною основою ПОН є навчальна проблемна ситуація (НПС). НПС пропонує викладач. При цьому він не обмежений колом джерел. Це може бути витяг із монографій, підручників, періодичної літератури чи з Інтернету. Основна вимога до НПС – вона мусить викликати жвавий інтерес у студентів! Для цього вона має імітувати реальну життєву ситуацію, яка може трапитися лікарю в його практиці. У цьому ПОН поєднується з професійно-орієнтованим навчальним процесом. НПС не завжди повинна мати рішення; тому вирішення проблеми не є кінцевою метою ПОН. ПОН – це шлях до знань. Навички розв'язання проблеми – ось основний здобуток студента в процесі ПОН. НПС має бути прив'язана до стандартів навчання (ОПХ і ОПП).

Світова педагогічна практика свідчить про вагомі переваги ПОН над традиційними технологіями навчання. Рівень засвоєння фактичних знань при цьому суттєво не відрізняється, але за ПОН лікарі краще орієнтуються в нестандартних ситуаціях, їм легше продовжувати навчання на післядипломному етапі, складати практично орієнтовані іспити, і тому саме студенти, які навчаються за такими технологіями, мають переваги на ринку працевлаштування.

На шляху впровадження ПОН основні труднощі пов'язані з необхідністю психологічної адаптації викладачів, які звикли до ролі «носіїв інформації» і «контролерів» і не мають навичок «диригента» дискусії. ПОН потребує збільшення праці викладача в 2,5 рази, що також не завжди сприймається позитивно. Нині колектив кафедри внутрішніх хвороб працює над створенням проблемних ситуацій із максимальним використанням мультимедійних ілюстративних матеріалів, які б відповідали вимогам кредитно-модульної системи і проблемно-орієнтованій стратегії навчання.

Отже, впровадження нових технологій – це потужний важіль покращення навчального процесу в медичних вишах України.

Список використаної літератури

1. Горб-Гаврильченко И.В. Организация самостоятельной работы студентов IV курса на кафедре терапевтической стоматологии / И.В. Горб-Гаврильченко // Современная стоматология = Сучасна стоматологія. – 2016. – № 2. – С. 132-134.
2. Думанський Ю. В. Реорганізація системи підготовки наукових кадрів у Донецькому національному медичному університеті ім. М. Горького / Ю. В. Думанський, О. М. Сулаєва, І. І. Зінькович // Медична освіта. – 2013. – №1. – С. 12-15.
3. Загричук Г. Я. Підготовка фахівців у вищих навчальних закладах України в сучасних умовах на основі компетентності підходу / Г. Я. Загричук, В. П. Марценюк, І. Р. Мисула // Медична освіта. – 2013. – № 1. – С. 8-11.
4. Хребтій Г.І. Інноваційні технології, направлені на розвиток клінічного мислення у студентів вищих медичних навчальних закладів України / Г.І. Хребтій // Буковинський медичний вісник. – 2015. – Т. 19, № 2. – С. 252-255.

ДЕЯКІ ШЛЯХИ МОДЕРНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Рибалов О.В., Яценко О. І., Іваницька О.С., Іваницький І.О., Соколова Н.А.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Автори доводять необхідність активного залучення студентів до науково-дослідної роботи і пропонують деякі шляхи її модернізації.

Ключові слова: науково-дослідна робота, модернізація навчально-виховного процесу.

Самостійна робота студентів (СРС) – невід'ємна складова навчальної роботи, що має на меті закріплення і поглиблення знань і навичок, пошук і засвоєння нових знань. СРС призначена не лише для оволодіння кожною дисципліною, а й для формування вмінь власними силами здобувати знання в навчальній, науковій, професійній діяльності, здатності брати на себе відповідальність, самостійно розв'язувати проблему, знаходити конструктивні рішення виходу з кризової ситуації тощо. Значущість СРС виходить далеко за межі окремого предмета, у зв'язку з чим випускаючі кафедри мають розробляти стратегію формування системи вмінь і навичок самостійної роботи.

Успішність самостійної роботи насамперед визначається ступенем підготовленості студента. При цьому слід виходити з рівня індивідуальної самостійності кожного студента. За своєю суттю самостійна робота передбачає максимальну активність студентів у різних аспектах: організація розумової праці, пошук інформації, прагнення зробити знання переконаннями. Від психологічних передумов розвитку самостійності студентів залежать успіхи в навчанні, позитивне до нього ставлення, зацікавленість і захопленість предметом, розуміння того, що за правильною організацією самостійної роботи формуються навички і досвід творчої діяльності. Незалежно від спеціалізації та характеру майбутньої роботи кожен випускник має володіти фундаментальними знаннями, професійними вміннями і навичками діяльності у своїй сфері, досвідом творчої та дослідної роботи. Самостійна робота і вміння самостійно працювати в освітньому процесі стають не просто побажанням, а очевидною необхідністю і для студентів, і для викладачів вишу.

Переслідуючи мету підвищення якості підготовки фахівців, слід поряд із засвоєнням обов'язкового матеріалу активніше здійснювати управління процесом засвоєння професійних знань студентами, особливо в їхній самостійній науково-дослідній роботі.

Самостійна науково-дослідна робота студентів - це особливий, вищий ступінь навчальної діяльності. Вона зумовлена індивідуальними психологічними особливостями студента і вимагає високого рівня самосвідомості, реф-